

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 306/2011-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť B. K., S., zastúpenej advokátom Mgr. V. Š., Advokátska kancelária, B., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19 Co/85/2009 z 3. decembra 2009 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo/73/2010 z 31. januára 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. apríla 2011 doručená sťažnosť B. K., S. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom

podľa čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 19 Co/85/2009 z 3. decembra 2009 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo/73/2010 z 31. januára 2011.

Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom podaným Okresnému súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) domáhala od odporcu MUDr. J. D. vydania bezdôvodného obohatenia v sume 3 186,62 € s prísl. „na tom základe, že odporca mal užívať nehnuteľnosť, ktorá je v jej výlučnom vlastníctve, v období od 1. 2. 2005 do 30. 9. 2005, a to bez právneho dôvodu, v dôsledku ktorej skutočnosti sa na jej úkor bezdôvodne obohatil“.

Okresný súd rozsudkom č. k. 3 C/180/2007-187 z 15. januára 2009 návrh zamietol z dôvodu nedostatku vecnej (pasívnej) legitímácie odporcu, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol:

„Z výsledkov vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva a v priebehu konania táto skutočnosť medzi účastníkmi sporná ani nebola, že medzi účastníkmi konania nebol založený zmluvný vzťah, predmetom ktorého by bolo užívanie, resp. nájom nehnuteľnosti – haly, ktorá je vo výlučnom vlastníctve navrhovateľky...

V danom prípade z vykonaného dokazovania nevyplývalo a navrhovateľka v konaní v tomto smere nepredložila súdu ani najmenší dôkaz svedčiaci o tom, že odporca tak ako v konaní vystupuje..., akýmkoľvek spôsobom užíval halu...

Súd pri svojom rozhodovaní vychádzal zo zistení, že navrhovateľka bola v právnom vzťahu s iným subjektom odlišným od v konaní vystupujúceho odporcu, a to spoločnosťou P., s. r. o., s ktorou mala uzatvorenú zmluvu na prenájom časti haly..., a to s dobou trvania nájmu v zmysle zmluvy do 31. 12. 2004“, ktorá však „pôvodne prenajaté priestory napriek ukončeniu nájmu fakticky nevypratala a neodovzdala navrhovateľke...

V danom prípade ide o dva úplne rozdielne samostatné subjekty, na jednej strane P., s. r. o., v zastúpení konateľom MUDr. D. a na druhej strane MUDr. J. D. ako samostatne podnikajúcu fyzickú osobu na základe živnostenského oprávnenia...

Vzhľadom k tomu, že odporca sa v priebehu konania vznesením námietky premlčania vo vzťahu k uplatnenému nároku premlčania dovoľal, bolo by potrebné návrh

navrhovateľky zamietnuť aj z dôvodu jeho premlčania, a to aj v prípade, ak by súd v otázke pasívnej legitímácie dospel k inému záveru, t. j., že by bol ustálil, že odporca je v konaní nositeľom vecnej pasívnej legitímácie.“

Proti uvedenému rozhodnutiu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, ktoré krajský súd uznesením sp. zn. 19 Co/85/2009 z 3. decembra 2009 zamietol a uviedol, že v celom rozsahu sa stotožňuje s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia a na zdôraznenie jeho správnosti doplnil dôvody týkajúce sa hodnotenia dôkazov.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila § 237 písm. f) a g) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Cdo/73/2010 z 31. januára 2011 dovolanie sťažovateľky odmietol z dôvodu neprípustnosti.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že okresný súd sa nevysporiadal s ňou vznesenými námietkami, ale ich doslova ignoroval. Na totožné námietky, ktoré uviedla aj v podanom odvolaní, krajský súd nereagoval a svoje rozhodnutie založil na dôkazoch, ktorý sa v spise nenachádzal, pričom dôkazy predložené sťažovateľkou riadne nevykonal. Krajský súd sa nevyjadril ani k námietkam sťažovateľky týkajúcim sa záveru okresného súdu o premlčaní jej nároku, k námietkam týkajúcim sa rozporu konania odporcu s dobrými mravmi, ako ani k námietkam proti náhrade trov právneho zastúpenia priznanej odporcovi. Krajský súd svoj rozsudok odôvodnil nelogicky a vnútorne rozporne, jeho rozhodnutie je svojvoľné a arbitrárne, v dôsledku čoho došlo k porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy. Preto, pokiaľ napriek uvedeným vadám najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol a vecou sa nezaoberal, odoprel jej právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd prijal tento nález:

„1. Krajský súd v Trenčíne svojím postupom a rozsudkom zo dňa 03. 12. 2009. sp. zn. 19Co/85/2009 porušil základné práva sťažovateľky zaručené v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

2. *Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 03. 12. 2009. sp. zn. 19 Co/85/2009 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.*

3. *Najvyšší súd SR svojím postupom a uznesením zo dňa 31. 01. 2011, sp. zn. 6 Cdo/73/2010 porušil základné práva sťažovateľky zaručené v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.*

4. *Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 31. 01. 2011, sp. zn. 6 Cdo/73/2010 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.*

5. *Krajský súd v Trenčíne a Najvyšší súd SR sú povinní zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania na účet jeho právneho zástupcu do dvoch týždňov od právoplatnosti tohto nálezu.“*

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05 a IV. ÚS 288/05).

Sťažovateľka namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 19 Co/85/2009 z 3. decembra 2009 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo/73/2010 z 31. januára 2011. Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľky s postupom všeobecných súdov v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré sa nezaoberali ňou vznesenými námietkami a predloženými dôkazmi, ako aj nesúhlas sťažovateľky s interpretáciou a aplikáciou príslušných právnych predpisov všeobecnými súdmi.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom aj na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00), resp. porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

1. Ústavný súd zistil, že sťažnosť sťažovateľky smerujúca proti napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu (v spojení s napadnutým rozhodnutím krajského súdu) je zjavne neopodstatnená.

Sťažovateľka námietku porušenia základného práva na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy najvyšším súdom síce zahrnula do návrhu na rozhodnutie, ktorým je ústavný súd v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný, avšak osobitne ju nezdôvodnila. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že porušenie

tohto práva spája s neposkytnutím súdnej ochrany najvyšším súdom, ktorú zaručuje čl. 46 ods. 1 ústavy.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 35/02, I. ÚS 145/2010, II. ÚS 324/2010). Súčasťou základného práva na súdnu ochranu nie je aj to, aby dovolací súd skúmal dôkazy uvedené sťažovateľom v dovolaní, pretože taký postup by odporoval § 243a ods. 2 OSP, podľa ktorého dovolací súd ani v prípade, že nariadi pojednávanie, dokazovanie nevykonáva (m. m. II. ÚS 231/04). Zmena alebo doplnenie právneho názoru vo veci samej nie je samostatným dôvodom na to, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušoval, ak inak je výrok takého rozsudku vecne správny a zodpovedá výsledkom dokazovania pred súdmi nižších stupňov. Takýto postup dovolacieho súdu nemôže porušovať základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 90/04).

Pokiaľ teda najvyšší súd preskúmal všetky podmienky, za ktorých môže uskutočniť dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia krajského súdu, pričom osobitne posúdil dôvody prípustnosti dovolania podľa § 238 OSP, ako aj existenciu väd podľa § 237 OSP, a na základe svojich zistení dovolanie ako neprípustné odmietol, uvedeným postupom neporušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa názoru ústavného súdu právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený dostatočne a presvedčivo a nemožno ho považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Ústavný súd tiež nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery najvyššieho súdu uvedené v napadnutom rozhodnutí, ktoré sú jasné, zrozumiteľné

a dostatočne odôvodnené. Bez toho, aby ústavný súd podrobne citoval odôvodnenie tohto rozhodnutia, po preskúmaní jeho obsahu ho hodnotí ako jasné, vyčerpávajúce a zrozumiteľné, a teda zodpovedajúce obsahu základného práva na súdnu ochranu zakotveného v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade absentuje reálna možnosť porušenia základného práva sťažovateľky na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy najvyšším súdom.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. Sťažovateľka namietala aj porušenie označených práv rozsudkom krajského súdu sp. zn. 19 Co/85/2009 z 3. decembra 2009, ktorý nadobudol právoplatnosť ešte 22. januára 2010.

Vzhľadom na konštantnú judikatúru ústavného súdu (I. ÚS 358/09, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 164/2011) a Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský, Zvolská versus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54), keďže najvyšší súd o mimoriadnom opravnom prostriedku rozhodol z procesných dôvodov, ústavný súd preskúmal i napadnuté rozhodnutie krajského súdu, pričom zistil, že námietky sťažovateľky aj vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu sú neodôvodnené a neopodstatnené.

Ústavný súd už judikoval, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby

zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Krajský súd v napadnutom rozhodnutí okrem iného uviedol, že prvostupňový súd „nárok navrhovateľky správne posudzoval ako bezdôvodné obohatenie“ a „správne sa zaoberal tým, či odporca má v preskúmvanej veci pasívnu legitímáciu. Vecnou legitímáciou je stav vyplývajúci z hmotného práva. Prípadný nedostatok pasívnej vecnej legitímácie znamená, že podľa hmotnoprávných ustanovení nie je žalovaný subjektom tvrdenej povinnosti a žaloba proti nemu nemôže byť preto úspešná... Civilné konanie je založené na dôkaznej povinnosti, na tvrdení a dokazovaní. Navrhovateľka v konaní síce tvrdila, že odporca sa bezdôvodne obohatil, ale svoje tvrdenia pred súdom nepreukázala, je v dôkaznej núdzi... Prvostupňový súd sa dôsledne zaoberal všetkými námietkami navrhovateľky totožnými s tými, ktoré opätovne uviedla v podanom odvolaní a náležite svoje rozhodnutie právne zdôvodnil. Napadnutému rozsudku niet čo vytknúť a odvolací súd v podrobnostiach na odôvodnenie rozsudku prvostupňového súdu odkazuje.“

Ústavný súd hodnotí napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako jasné, zrozumiteľné a zodpovedajúce obsahu základného práva na súdnu ochranu zakotveného v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ako vyplýva z uvedeného, krajský súd síce doplnil dôvody zamietnutia návrhu prvostupňovým súdom týkajúce sa hodnotenia dôkazov, avšak sám ďalšie dôkazy nedoplňal ani nevykonával. Napokon, ani sťažovateľka v podanom odvolaní ďalšie dôkazy nenavrhol, resp. neuplatnila. Krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzal zo skutkových zistení prvostupňového súdu (a teda aj z vykonaných dôkazov), preto jeho postupom nedošlo ani k porušeniu základného práva sťažovateľky vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľka obsahovo takmer identické námietky nastolila na všetkých stupňoch všeobecných súdov a obdobne ich formulovala aj v sťažnosti podanej ústavnému súdu.

Na námietky, ktoré boli podstatné pre rozhodnutia všeobecných súdov, dostala primeranú odpoveď, do ktorej ústavný súd v zásade nie je oprávnený zasahovať. V tomto smere už najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí správne poukázal na judikatúru ústavného súdu, z ktorej vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04). Ústavný súd preto nevidí žiadny dôvod na prehodnocovanie, resp. spochybňovanie právnych záverov všeobecných súdov, ktoré sú výsledkom interpretácie príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku a ktoré sú v konečnom dôsledku len odlišné od právnych argumentov sťažovateľky. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu právo na súdnu ochranu neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu relevantnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu a označenými právami sťažovateľky, porušenie ktorých namietala, preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky z nej vyplývajúcimi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2011